

De 6 typerna av högt begåvade barn – kännetecknen och behov. Betts och Neihart

	Typ 1: framgångsrik	Typ 2: utmanande/kreativ	Typ 3: osynlig
Vanliga känslor och attityder	uttråkad beroende bra bild av sin studieförmåga rädd att misslyckas extern motivation självkritisk arbetar för betyget vill gärna ha bekräftelse statisk syn på intelligens	mycket kreativ frustrerad och uttråkad vacklande självförtroende otålig och defensiv högekänslig osäker kring sociala roller psykiskt känslig följer sina övertygelser vill rätta felaktigheter tolererar dubbeltydighet hög energinivå	vill känna tillhörighet socialt osäker, pressad skuldkänslor osäker på rätten till sina känslor låg självkänsla ambivalent inför prestationer internaliserar sociala konflikter ser vissa prestationer som ett svek mot gruppen
Vanliga beteenden	högpresterande söker lärarnas godkännande undviker risker går inte utanför det förväntade accepterar och anpassar sig väljer säkra aktiviteter får bra betyg konsumerar kunskap	uttrycker sina impulser rättar lärare ifrågasätter regler ärlig och direkt känslomässigt labil dålig självkontroll kreativa uttryckssätt uthållig i sina passioner står för sina övertygelser konflikter med andra elever	nedvärderar eller förnekar sin talang hoppar av utmanande projekt och kurser är motvillig till utmaningar byter vänner upplevs inte vara knuten till läraren eller klassen osäker på sin riktning
Barnet behöver	utmanas se sina brister träna på att ta risker träna självsäkerhet utveckla sin kreativitet dynamisk syn på intelligens självkänedom träna på självständigt lärande	kontakt med andra få lära sig hyfs, flexibilitet, självkänedom, självbehärskning stöd för sin kreativitet lärkontrakt och andra kontrakt slippa vara som alla andra träna att bekräfta andra strategier för att må psykiskt bra	frihet att göra val bli medveten om konflikter lära sig att växla mellan koder få ett nätverk med begåvade stöd för sina förmågor förebilder som överbryggar kulturella gränser info om studier och arbetsliv förståelse o acceptans för sig själv bli hörda, få en publik som lyssnar till vad de vill säga
Så kan typen uppfattas	gillad av lärare beundrad av andra elever älskad och accepterad av sina föräldrar vuxna överskattar deras förmågor vuxna tror att de kommer att klara sig på egen hand	lärare ogillar dem elever tycker de är underhållande rebeller, olydiga, i maktkamper kreativa behöver ändras på inte begåvade underskattar deras framgångar vill att de ska anpassa sig	ledare märks inte alls genomsnittlig lyckad följsam tyst eller blyg ovillig att ta risker motvillig
Så kan typen identifieras	använd flera kriterier betyg resultat på standardprov iq-test förslag från lärare förslag från föräldrar förslag från elever	fråga dig: hur är barnet kreativ? använd domänspecifika objektiva mått fokusera på kreativ potential i stället för prestationer förslag från elever förslag från föräldrar förslag från lärarhandledare	intervju förslag från hemmet förslag från lärare prestationer mätning av kreativ potential icke-verbala intelligenstagster
Stöd hemmet kan ge	släppa taget och kontrollen självständighet frihet att göra egna val möjlighet att träna på att ta risker låt barnet uppleva sina jobbiga känslor bekräfta barnets förmåga att klara utmaningar	respekt för deras mål tolerera större avvikelser stöd att följa sina intressen goda förebilder i beteende gemensamma familjeaktiviteter visa tro på deras förmågor bekräfta deras styrkor stöd dem i svårigheter utifrån den psykiska känsligheten	kulturell vägledning normalisera deras olikheter möjlighet att tänka över och planera studier och karriär högt begåvade förebilder uppmuntra livslångt lärande frihet att välja själv normalisera deras upplevelser jämför dem inte med syskon
Stöd skolan kan ge	uppflytt i ämnen eller årskurs accelererad berikad undervisning tid för egna kursval utmanande aktiviteter möjlighet att arbeta med intellektuella jämlingar träning i självständigt lärande djupstudier mentorskap, kognitiv coaching studie- och yrkesvägledning	tolerans belöna nytänkande lämpliga lärare direkt och tydlig kommunikation visa tillåtande inför känslor domänspecifik träning och coaching tillåt olikheter mentorskap konkret träning i sociala färdigheter	förklara samhällsliga och sociala fenomen – diskutera klass, rasism, sexism, kulturer diskutera riskerna med framgång välkomnande lärmiljöer ge eleven relation till förebilder stödgrupper konkret träning i sociala färdigheter undervisning i dolda agendor och färdigheter studievägledning

	Typ 4: avhoppare/arg	Typ 5: dubbelt särskild	Typ 6: självständig
Vanliga känslor och attityder	Föraktfull och arg deprimerad oförsiktig och manipulativ låg självkänsla defensiv orealistiska förväntningar inte accepterad emot auktoriteter inte motiverad av externa belöningar	inlärd hjälplöshet intensiv frustration och ilska humörsvägningar modlös arbetar för att hänga med dålig bild av sin studieförmåga ser inte sig själv som framgångsrik vet inte vart de hör	själsäker accepterar sig själv dynamisk syn på förmåga optimistisk inre motivation ambitiös och engagerad kanske inte ser studierna som högt prioriterade redo att misslyckas och lära av det tolererar och respekterar andra
Vanliga beteenden	orsakar kriser och stör söker spänning arbetar för relationens skull oregelbunden närvaro har intressen utanför skolan kreativ kritiserar sig själv och andra ojämna arbeten	lätt för samband och kontakter ojämna resultat genomsnittlig eller lägre verkar yngre socioemotionellt störande, beteendeproblem bra på att lösa problem tänker i koncept gillar nyheter och komplexitet oorganiserad processar information långsamt svårt för grupp med begåvade	har social kompetens arbetar självständigt sätter SMARTa mål söker utmaningar starkt självledarskap följer sina passioner står upp för sina övertygelser uthållig producerar kunskap förstår och accepterar sig själv
Barnet behöver	säkerhet och struktur en alternativ miljö individualiserad undervisning hållas ansvarig flera alternativ samtalsstöd vägledning o mål på kort sikt	fokus på sina styrkor strategier för att möta svårigheter utveckla färdigheter följas upp för eventuell adhd lära sig uthållighet en omgivning som utvecklar styrkorna lära sig tala för sin egen sak	mer stöd, inte mindre stöd att ta nya vägar och öka sin självständighet återkoppling om styrkor och möjligheter handledning i att fortsätta utvecklas stöd när de tar risker löpande relationer med handledare utveckla sitt självledarskap
Så kan typen uppfattas	vuxna är arga på dem elever är dömande mot dem bekymrade, oansvariga, rebelliska rädda för dem, oroliga för dem vuxna vet inte hur de ska hjälpa dem	behöver för många anpassningar konstig underskattad hjälplos inte högt begåvad behöver mycket tydlig struktur ses enbart utifrån svårigheter	accepterad och beundrad kapabla och ansvarstagande av föräldrar positiva förebilder framgångsrika på flera områden psykiskt välmående goda kamratrelationer
Så kan typen identifieras	iq-test prestationstest intervju icke-verbalt intelligenstest förslag från föräldrar förslag från lärare	funktionssätt i klassrummet prestationstest testning utifrån årskursens läroplan prestationer över tid mönster av sjunkande resultat samtidigt som det finns bevis för en mycket hög förmåga lita inte på spridning i iq-test	prestationer producerade arbeten, portfolio förslag från lärare, elever, förälder förslag från eleven själv intervju resultat på standardprov utmärkelser
Stöd hemmet kan ge	sök samtalsstöd för familjen gå inte in i maktkamper stöd aktiviteter utanför skolan se upp för farligt beteende vårda relationen och dialogen håll barnet ansvarig för sina handlingar, men straffa så lite som möjligt visa förtroende för att barnet kan överkomma svårigheter	fokusera på styrkorna men kompensera för svårigheterna utveckla viljan att lyckas bekräfta de särskilda förmågorna ge utmaningar på styrkeområdena ge möjlighet att ta risker förutsatt fortsätta högre studier stöd i kontakten med skolan träna självkontroll träna på att sätta och nå realistiska mål	stöd i kontakt m skolan o samhället möjlighet att utveckla sina passioner vänner i alla åldrar slippa begränsningar i tid och utrymme hjälp att skapa stödjande relationer inkludering i förälders passion inkludering i familjebeslut lyssna på dem var inte i vägen för dem
Stöd skolan kan ge	sänk inte förväntningarna diagnostiska tester alternativa lärupplevelser och studietekniker djupstudier och mentorskap högskoleprovet akademisk coachning hembesök uppmuntra uthållighet visa på olika valmöjligheter intensivt stöd	det viktigaste är att utmana inom styrkeområdena accelerera inom styrkeområdena ge stöd och compensation utifrån inlärningssvårigheterna fråga dig vad som krävs för att detta barn ska lyckas hos oss konkret träning i självledarskap möjlighet att arbeta med jämbördiga med hög begåvning undervisning om att tala för sig själv undervisning i att sätta SMARTa mål	långsiktig integrerad studieplan låt slippa begränsningar o regler flera typer av samverkande djupstudier stort och brett utbud av acceleration mentorskap och kulturell vägledning var inte i vägen för dem stöd att hantera de psykiska kostnaderna av framgång